

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра слов'янської філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Олександр ГОЛОВКО

“ _____ ” _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи видавничої справи

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 035 Філологія
освітня програма Українська мова і література, літературне редагування
спеціалізація 035.01 Українська мова та література
вид дисципліни за вибором
факультет філологічний

2022 / 2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою філологічного факультету

“24” червня 2022 року, протокол №13

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Скубачевська Л.О., кандидат філологічних наук, доцент ЗВО.

Програму схвалено на засіданні кафедри слов'янської філології

Протокол від “23” червня 2022 року № 1

Завідувач кафедри _____ Людмила ПЕДЧЕНКО

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми

Мова і література (російська) _____
назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної програми _____ Тетяна МАТВЄЄВА
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією філологічного факультету

Протокол від “24” червня 2022 року № 7

Голова методичної комісії _____ Євгенія ЧЕКАРЕВА
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Основи видавничої справи» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

бакалавр

спеціальності 035 Філологія

спеціалізації 035.034 Слов'янські мови та літератури (переклад включно),
перша – російська

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

сформувати у студентів уявлення про систему видавничої справи, структуру та зміст видавничого процесу.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

познайомити студентів зі світовою і вітчизняною історією книговидавництва; сучасними видавничими процесами, основними етапами роботи з рукописом у видавництві, включаючи взаємини автора з видавництвом на всіх етапах створення книги; динамікою книговидавництва; особливостями книжкового ринку.

1.3. Кількість кредитів 4

1.4. Загальна кількість годин 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	1-й
Семестр	
5-й	2-й
Лекції	
40 год.	10 год.
Практичні, семінарські заняття	
8 год.	4 год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
72 год.	106 год.
у тому числі індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

основні реалії, терміни і поняття, необхідні для успішного засвоєння навчального матеріалу, державні стандарти з видавничої справи, основні положення авторського права;

вміти:

самостійно працювати з науково-професійної та довідковою літературою з видавничої справи, користуватися професійною термінологією.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Історія книговидання

Тема 1. Поняття книги

Поняття і етимологія слова «книга». Еволюція форм, змісту, функцій книги. Значення традиції в мистецтві книги. Нова змістовна і матеріальна конструкція книги 21 століття. Місце книги в новій інформаційно-комунікаційному середовищі (Інтернет і ЗМІ). Державне регулювання інноваційних процесів у видавничій сегменті ринку України.

Тема 2. Книги та бібліотеки давнини

Значення обміну інформацією в історії людської цивілізації. Історичні системи письма: пиктографія і идеографія. Клинопис і ієрогліфи, єгипетське лист. Поява алфавіту. Найдавніші матеріали для письма: камінь, дерево, метал, глина. Папірус і пергамент: технології виготовлення, особливості та коротка історія використання. Перші книги: зборів табличок, сувої, кодекси; їх будова, оформлення і зберігання. Побутування рукописного слова в Стародавньому Світі і античності: виготовлення книг, книготоргівля і її різновиди, прообраз газет, книжкові магазини і бібліотеки. Олександрійська бібліотека.

Тема 3. Книга в середні віки: від рукопису до друкарського верстата

Рукописна книга середньовіччя на арабському Сході і християнському Заході. Центри створення і поширення книг; особливості виробництва рукописної книги цього періоду. Перші бібліотеки середньовіччя. Рукописна книга в Стародавній Русі. Синайський кодекс і інші знамениті манускрипти епохи середньовіччя. Канонічні і апокрифічні тексти; Септуагінта, Вульгата. Найдавніші друковані книги: ксилографії видання, Алмазна сутра. Діяльність першодрукаря Йоганна Гутенберга: суть винаходу і основні досягнення в книговиданні. Інкунабули і палеотипи. Особливості перших друкованих книг; книжкові формати; шрифти. Видатні книговидавці Альд Мануцій і Франциск Скорина (загальна характеристика діяльності, внесок в розвиток видавничої справи).

Тема 4. Еволюція світового книговидання в 16-20 століттях

Видатні книговидавці 16-17 ст.: Етьєн, Плант і Ельзевіра (загальна характеристика діяльності, внесок в розвиток видавничої справи). Труднощі в розвитку друкарства: спроби цензурного втручання з боку духовних і світських властей і піратські видання. Зміна оформлення книжкового корінця.

Демократизація книговидавання - поява видань на мовах народів Європи (книги Ф. Рабле). Виникнення і поширення газет.

Основні віхи видавництва в 18 ст.: стиль рококо і еффуїстичний література, поширення альманахів, видання Енциклопедії Дідро і Д'Аламбера. Винахід стереотипи і поява тіпометрії.

Прогрес техніки книговидавання в 19 ст.: винахід скоропечатання і ротаційної машин, поява літографії і кольороподілу. Поняття про високу, глибокої і плоского друку. Лінотип і офсетний друк.

Вплив газетної періодики на еволюцію книги в 19 ст. : жанр фейлетону і фейлетонів роману, поширення серійних видань. Нові палітурні матеріали: коленкор, дерматин, ледерин. Малоформатні книги (шарпантьєри, покетбуки). Видатні книговидавці 19 ст. (Ф. А. Брокгауз, П. Ларусс).

Розвиток книговидавання та книготоргівлі в 20 ст. Нові типи масових видань: дайджести, комікси, пейпербекі. Сучасні тенденції і прийоми книгорозповсюдження: феномен бестселера, «пряма» торгівля за каталогами, через книжкові клуби, Інтернет; глобалізація книготорговельного бізнесу і роль мультимедіа.

Тема 5. Історія книги на Русі і Україні з найдавніших часів до 17 століття

Пам'ятки давньоруської писемної культури: легенди на монетах і печатках, епіграф, цери, написи на дерев'яних брусках, берестяні грамоти. Поява слов'янської абетки; глаголиця і кирилиця, їх особливості та співвідношення. Перші російські рукописні книги: Остромирове Євангеліє, Ізборники Святослава 1073 і 1076 рр. (Характеристика змісту, особливості книжкового оформлення і виконання). Рукописна книга на Русі в 13-14 ст. : особливості створення, центри розповсюдження, варіанти оформлення. Статутний і півуставного почерк.

Передумови виникнення друкарства на Русі. Діяльність Івана Федорова (характеристика основних етапів) і Петра Мстиславця. Перші російські та українські друковані книги: «Апостол», «Псалтир», «Азбука» і ін. Московський друкарський двір: пристрій, функції, продукція. Діяльність друкарні Симеона Полоцького. Російська друкована книга в 17 ст. : нові тенденції в оформленні, співвідношення друкованої та рукописної книги, асортимент продукції, ціноутворення, споживачі і поширення. Найбільш відомі книги століття: «Грамматика» Мелетія Смотрицького (1618), «Буквар» («Азбука») Василя Бурцова-Протопопова (1634), «Соборне укладення» царя Олексія Михайловича (1649).

Тема 6. Книга в Російській імперії в 18-19 ст.

Книговидавання в петровську епоху: введення Цивільного шрифту, поява першої друкованої газети «Ведомости», нових друкарень і бібліотек; видавнича діяльність Василя Кіпріанова та Академії наук; нові тенденції в оформленні та асортименті друкованої продукції. Найбільш відомі книги петровського часу: «Арифметика» Леонтія Магницького (1703), «Брюсов календар» (1709-1715), «Юності чесне зеркало» (1717). Указ «Про вільне книгодрукування» (1783) і діяльність дворянських друкарень; книга О. Радищева «Подорож з Петербурга в Москву». Видавнича діяльність Миколи Новікова. Співвідношення і взаємодія друкованої та

рукописної книги в другій половині 18 ст. Зміни в оформленні книги і її ролі в російському суспільстві протягом 18 століття.

Поширення моди на альманахи в першій половині 19 ст. Професіоналізація літературної праці. Лубкова література. Видатні видавництва і видавці 19 ст.: Н. П. Румянцев, І. А. Крилов, А. Ф. Смірдин, видавництво «Посередник», М. О. Вольф, А. Ф. Маркс, К. Т. Солдатов, Ф. Ф. Павленков, О. С. Суворін, І. Д. Ситін, брати Сабашникова; діяльність «Вільної друкарні» О. І. Герцена.

Тема 7. Книжкова справа в Росії і Україні в 20 столітті

Діяльність об'єднання «Світ мистецтва», видавництв братів Гранат, Брокгауза-Ефрона і «Знання» (до 1917).

Книговидання в роки радянської влади: знищення і конфіскація майна недержавних видавництв і друкарень, введення жорсткої і всеохоплюючої цензури, постійне нарощування централізації і укрупнення видавничої та торгівельної діяльності, мілітаризація діяльності книжкової індустрії і ліквідація в ній ініціативи і самостійності в будь-якій формі, підпорядкування монополізованого книговидання завданням партійно-державної пропаганди; діяльність видавництв «Всесвітня література», Держіздат, «Academia», ОДІЗ, ДІХЛ, «Наука», «Художня література» та ін.

Книжковий дефіцит 70-80-х рр. як прояв кризи планової та ідеологізованої книжкової промисловості в СРСР. Основні особливості повернення книговидавництва до ринкових відносин в період після розпаду Радянського Союзу: подолання книжкового дефіциту, відмова від твердих цін, витіснення приватними підприємствами державної системи виробництва і розповсюдження книг. Ситуація на видавничому ринку в пострадянському економічному просторі.

Розділ 2. Сучасні видавничі процеси

Тема 8. Сучасний видавничий процес і авторське право

Сучасне книжкове виробництво і нові інформаційні технології. Види книжкової продукції. Основні стандарти видань, що випускаються. Електронні видання. Контент - тексти 21 століття.

Світова книговидавнича система. Основні види видавництв, їх розподіл по країнах і регіонах. Основні форми міжнародного книгообміну. Міжнародна Асоціація Видавців. Основні завдання та функції ЮНЕСКО в області книжкової справи і видавничої діяльності. Видавнича діяльність ООН. Міжнародні системи стандартної нумерації видань (ISBN, ISSN).

Світова книговидавнича система. Основні види видавництва, їх розподіл по країнах і регіонах. Основні форми міжнародного книгообміну. Міжнародна Асоціація видавців. Основні завдання та функції ЮНЕСКО в області книжкової справи і видавничої діяльності. Видавнича діяльність ООН. Міжнародні системи стандартної нумерації видань (ISBN, ISSN).

Видавництво (видавець), його структурно-функціональний розподіл. Редакційний апарат видавництва: головний редактор, редакція, завідувач редакцією, редактор (провідний, титульний, відповідальний, науковий, спеціальний), літературний редактор, художній і технічний редактор, коректор.

Видавнича робота з рукописами та планування публікацій. Договірні відносини з автором: авторський договір (авторський договір замовлення).

Інтелектуальна власність та авторське право (АП): історія міжнародної системи охорони АП; авторські права, співавторство, суміжні права; контрафакція і плагіат. Авторська винагорода. Інші аспекти дії АП: термін дії АП, вільне репродукування творів, суспільне надбання, виконавські художньо-графічні роботи, договір купівлі-продажу, вільне використання творів, безгонорарних видань.

Цифрові технології та інтелектуальна власність: веб-сайт як об'єкт авторського права, контент і копірайтинг, реєстрація доменних імен, відносини прав на доменні імена з правами на товарні знаки, фірмові найменування, особисті імена, географічні назви. Охорона авторських прав на комп'ютерні програми. Проблеми АП, що виникають в процесі створення та функціонування електронних бібліотек.

Тема 9. Побудова книги: основні складові та їх функціональне призначення

Структура і композиція книги: форма, зміст і місце розташування традиційних книжкових елементів. Титульний лист: одинарний, подвійний, розворотне, орної, поєднаний, основний, загальний, паралельний, додатковий, приватний. Лицьова сторінка і зворотна сторона титульного аркуша. Інші різновиди книжкової сторінки: авантитул, контртитул, фронтиспис; кінцева, остання, Коли цифрова (ненумерований) сторінка видання. Сторінка книжкового видання: поля, смуга (початкова, спускова, кінцева, кінцева видання), елементи смуги (набраних рядків тексту, заголовків, формул, таблиць, репродукцій ілюстрацій, прикрас, колонцифр, колонтитулів тощо).

Побудова книги. Зміст. Допоміжні покажчики. Колонтитули. Примітки та коментарі. Бібліографічний апарат книги.

Тема 10. Редакційна підготовка видання

Оцінка наданого автором рукопису, визначення завдань і шляхів її доопрацювання і підготовка оригіналу до видання.

Попереднє планування і підготовка тексту до набору. Набір тексту. Цифрова обробка зображень. Форматування і підготовка до верстки. Настільні видавничі системи (НІС). Технічні вимоги до верстки.

Редагування і правка. Вимоги до редактури і коректури, різновиди редактури. Аналітично-синтетична переробка інформації: анотування і реферування як невід'ємна частина сучасного видавничого процесу.

Вивідні пристрої. Пробні відбитки і їх оцінка. Внесення виправлень. Підготовка обкладинок.

Оригінал-макети; вимоги до матеріалів, що здаються в друкарню.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма					Заочна форма						
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1												
Тема 1.	13	3				10	5	1				4
Тема 2.	13	3				10	10	1				9
Тема 3.	13	3				10	10	1				9
Тема 4.	13	3				10	15	1				14
Тема 5.	9	4	2			3	15		2			13
Тема 6.	14	4				10	10	1				9
Тема 7.	9	4	2			3	15	1				14
Разом за розділом 1	84	24	4			56	80	6	2			72
Розділ 2												
Тема 8.	9	4	2			3	10	2				8
Тема 9.	9	4	2			3	10	2				8
Тема 10.	14	4				10	20		2			18
Разом за розділом 2	36	16	4			16	40	4	2			34
Усього годин	120	40	8			72	120	10	4			106

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
3	Початок книговидання в Україні	4
8	Процес виробництва друкованої продукції	4
9	Усього годин	4

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття книги	4
2	Тема 2. Книги та бібліотеки давнини	4
3	Тема 3. Книга в середні віки: від рукопису до друкарського верстата	36
4	Тема 4. Еволюція світового книговидання в 16-20 століттях	14
5	Тема 5. Історія книги на Русі і Україні з найдавніших часів до 17 століття	10
6	Тема 6. Книга в Російській імперії в 18-19 ст.	4
7	Тема 7. Книжкова справа в Україні в 20 столітті	10

8	Тема 8. Сучасний видавничий процес і авторське право	6
9	Тема 9. Побудова книги: основні складові та їх функціональне призначення	4
10	Тема 10. Редакційна підготовка видання	12
	Разом	72

6. Індивідуальні завдання

Немає

7. Методи навчання

Контрольна робота (КР), семінарські заняття (С), залік (З).

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота												Ісп.	Сума
Розділ 1							Розділ 2			Конт рольна роб., передбач. навч. пл.	Ра зом		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	103				
2	2	2	2	5	5	2	2	4	4	30	60	40	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	Для ісп.	для заліку
90-100	Відм.	зараховано
70-89	добре	
50-69	Задов.	
1-49	незадов	не зараховано

Критерії оцінювання контрольних робіт

Оцінка «відмінно» (24-30 балів) виставляється студентові за такі знання та уміння:

- повне виконання навчального завдання;
- розгорнуту, аргументовану відповідь на поставлене запитання;
- вільне володіння термінологією та чітке розуміння теоретичного матеріалу;
- правильне обґрунтування теоретичних положень прикладами;
- послідовне, логічне викладення матеріалу;
- грамотність, дотримання норм літературної мови.

Допускаються 1-2 неточності у викладі матеріалу, які не впливають на вірні в цілому висновки.

Оцінка «**добре**» (16-23 балів) виставляється за такі знання та уміння:

- неповну, але вірну й аргументовану відповідь на поставлене запитання;
- вільне володіння термінологією та чітке розуміння теоретичного матеріалу;
- правильне обґрунтування теоретичних положень прикладами;
- послідовне, логічне викладення матеріалу;
- грамотність, дотримання норм літературної мови.

Допускаються неprincipові погрішності, що стосуються перерахованих вище вимог.

Оцінка «**задовільно**» (7-15 балів) виставляється тоді, коли:

- завдання виконано частково (не менше половини);
- допущені фактичні та смислові неточності;
- теоретичні знання поверхневі, а термінологія неточна;
- матеріал викладається фрагментарно, з порушенням логічної послідовності;
- висновки не є в усьому вірними або непереконливі;
- є стилістичні та граматичні помилки.

Оцінка «**незадовільно**» (0-6 балів) виставляється, якщо:

- завдання не виконано, немає відповіді на поставлене запитання;
- теоретичні та практичні знання низького рівня;
- істотні помилки у вживанні термінів;
- у викладі матеріалу і аргументації відсутня логіка;
- виявлено слабе володіння нормами сучасної літературної мови.

Критерії оцінювання іспиту

Оцінка «відмінно» (30-40 балів) виставляється студенту за такі знання та уміння:

- повне виконання навчального завдання;
- розгорнуту, аргументовану відповідь на поставлене запитання;
- вільне володіння термінологією та чітке розуміння теоретичного матеріалу;
- правильне обґрунтування теоретичних положень прикладами;
- послідовне, логічне викладення матеріалу;
- грамотність, дотримання норм літературної мови.

Допускаються 1-2 неточності у викладі матеріалу, які не впливають на вірні в цілому висновки.

Оцінка «добре» (20-29 балів) виставляється за такі знання та уміння:

- неповну, але вірну і аргументовану відповідь на поставлене запитання;
- вільне володіння термінологією та чітке розуміння теоретичного матеріалу;
- правильне обґрунтування теоретичних положень прикладами;
- послідовне, логічне викладення матеріалу;
- грамотність, дотримання норм літературної мови.

Допускаються неprincipові погрішності, що стосуються перерахованих вище вимог.

Оцінка «задовільно» (10-19 балів) виставляється тоді, коли:

- завдання виконано частково (не менше половини)
- допущені фактичні та смислові неточності;
- теоретичні знання поверхневі, а термінологія неточна;
- матеріал викладається фрагментарно, з порушенням логічної послідовності;
- висновки не в усьому вірні або непереконливі;
- є стилістичні та граматичні помилки.

Оцінка «незадовільно» (0-9 балів) виставляється, якщо:

- завдання не виконано, немає відповіді на поставлене запитання;
- теоретичні та практичні знання низького рівня;
- істотні помилки у вживанні термінів;
- у викладі матеріалу та аргументації відсутня логіка;
- виявлено слабе володіння нормами сучасної української літературної мови.

9. Рекомендована література

Базова

1. Авторское и патентное право : Сборник нормативных актов / Ред. В. М. Путозерова. — М. : Издательство ПРИОР, 2000. — 304 с.
2. Алексеева М. И. Книгоиздание России на рубеже веков / М. И. Алексеева // От книги до Интернета. Журналистика и литература на рубеже нового тысячелетия: Сб. / МГУ им. М. В. Ломоносова / Отв. редакторы Я. Н. Засурский, Е. Л. Вартанова. — М. : Изд-во Моск. ун-та, 2000. — 256 с. — (21 век: Информация и общество) — С. 120—129.
3. Баркер Р. Жажда чтения / Р. Баркер, Р. Эскарни ; [пер., предисл. и прим. Б. П. Каневского]. — М. : Книга, 1979. — 208 с.
4. Бойкова О. Ф. Библиотечная практика и авторское право : Научно-практическое пособие / Ольга Феоктистовна Бойкова. — М. : Либерия, 2004. — 120 с. — (Библиотекарь и время).
5. Бюхер Н. Происхождение газеты / Н. Бюхер // История печати : Антология. — Т. 2 : Учебное пособие для вузов / Сост., предисл., коммент. Ясен Николаевич Засурский и Е. Л. Вартанова. — М. : АспектПресс, 2001. — 494 с. — (Классика журналистики).
6. Герчук Ю. Я. История графики и искусства книги : Учебное пособие для студентов вузов / Юрий Яковлевич Герчук. — М. : АспектПресс, 2000. — 320 с. : ил.
7. Добиаш-Рождественская О.А. Культура западноевропейского средневековья: Научное наследие / Ольга Антоновна Добиаш-Рождественская ; Отв. ред. В. И. Рутенбург. — М. : Наука, 1987. — 351 с.

8. Есенькин Б. С. Книжное дело : взгляд журналиста и специалиста: Сборник статей, опубликованных в 1998 — 2001 / Борис Семенович Есенькин, Юрий Федорович Майсурадзе и Московский университет печати. — М. : МГУП, 2001. — 587 с. — (Книжный бизнес. Отечественный опыт).
9. Есин Б.И. История русской журналистики 19 века : учебник для вузов / Борис Иванович Есин. — 2-е изд., испр. и доп. — М. : Аспект Пресс ; Изд-во МГУ, 2003. — 288 с. — (Классический университетский учебник). — Библиогр. : с. 274—276.
10. Завадская Е. В. Облик буддийской книги в Японии (11 — 12 вв.) // Буддизм. История и культура : [Сборник статей / Институт востоковедения АН СССР : Собр., ред., предисл. В. В. Вертоградова и др.]. — М. : Наука, 1989. — С. 203—224.
11. Законодательство Украины об интеллектуальной собственности (по состоянию на 1 марта 2004 года) / Сост. В. Н. Игнатенко и Н. Е. Яркина. — 3-е изд., доп. и перераб. — Х. : Одиссей, 2004. — 607 с.
12. Западно-европейская рукописная и печатная книга 14 — 15 вв. / Л. И. Киселева. — М., 1985. — 304 с.
13. Иванова Т. М. Компьютерная обработка информации. Допечатная подготовка : Учебное пособие для вузов / Татьяна Михайловна Иванова. — СПб. ; М. ; Х. ; Минск : Питер, 2004. — 336 с. + CD-ROM. — (Учебное пособие). — Библиогр. : с. 342—343.
14. История книги / Под ред. А. А. Говорова и Т. Г. Куприяновой. — М. : Светотон, 2001. — 400 с. — Библиогр. : с. 385—395.
15. История книги [Электронный ресурс] / Рук. проекта, графика, HTML Николаенко А. В., автор текста учебника Тараканова О. Л. — Электрон. дан. — [М] : Центр дистанционного образования МГУП, 2001. — Режим доступа : <http://www.hi-edu.ru/e-books/HB/index.htm>
16. История книги и издательского дела: сб. науч. тр. / Редколлегия: А. И. Конаков, А. Я. Кривенко, М. В. Кукушкина, Н. А. Никифировская; отв. ред. С. П. Луппов. — Л. : Изд. отдел Библиотеки АН СССР, 1977. — 159 с.
17. История русской журналистики 18 — 19 веков : Учебник для вузов / Д. А. Бадалян, Геннадий Васильевич Жирков, М. М. Ковалева и Л. М. Макушкин ; под ред. Л. П. Громова. — 2-е изд., испр. и доп. — СПб. : Изд-во С.-Петерб. ун-та, 2005. — 600 с. — Библиогр. : с. 595—597.
18. Истрин В. А. 1100 лет славянской азбуки / Виктор Александрович Истрин. — М. : Наука, 1988. — 191 с. — (Серия «Литературоведение и языкознание»).
19. Истрин В. А. Возникновение и развитие письма / Виктор Александрович Истрин. — М. : Наука, 1965. — 599 с.
20. Калинин С. Ю. Как правильно оформить выходные сведения издания : Пособие для издателя / Сергей Юрьевич Калинин. — 3-е изд., перераб. и доп. — М. : Экономистъ, 2003. — 219 с. : ил. — (Книжное дело).

21. Клейменова Р. Н. Книжная Москва первой половины 19 в. / Раиса Николаевна Клейменова — М. : Наука, 1991. — 239 с. : ил., портр. — (Серия «Страницы истории нашей Родины»). — Библиогр. в конце книги.
22. Коноваленко В. Авторское право: автору, редактору, издателю / Владимир Коноваленко. — Х. : Фактор, 2007. — 496 с.
23. Мильчин А. Э. Культура издания, или Как не надо и как надо делать книги : Практическое руководство / Аркадий Эммануилович Мильчин. — М. : Логос, 2002. — 224 с.
24. Мильчин А. Э. Методика редактирования текста : учебник для вузов / Аркадий Эммануилович Мильчин. — 3-е изд., перераб. и доп. — СПб. : Логос, 2005. — 524 с. — (Новая Университетская библиотека).
25. Немировский Е. Л. Возникновение книгопечатания в Москве. Иван Федоров / Евгений Львович Немировский. — М. : Книга, 1964. — 404 с. : ил.
26. Немировский Е. Л. Иоганн Гуттенберг : ок. 1399 — 1468 / Евгений Львович Немировский / Отв. ред. А. С. Мыльников. — М. : Наука, 1989. — 320 с. : ил. — (Научно-библиографическая литература). — Библиогр. в примеч. : с. 290—311.
27. О'Квин Д. Допечатная подготовка. Руководство дизайнера / Донни О'Квин ; [пер. с англ. под ред. И. В. Василенко]. — К. : «Вильямс», 2002. — 590 с. : ил.
28. Партико З. В. Загальне редагування : нормативні основи : Навчальний посібник / З. В. Партико. — Л. : ВФ Афіша, 2006. — 416 с., табл. 9, рис. 47, додатків 16.
29. Пикок Дж. Издательское дело / Джон Пикок ; [пер. с англ.]. — 2-е изд., испр. и доп. — М. : ЭКОМ, 2002. — 422 с.
30. Пятсот лет после Гутенберга : 1468—1968 : Статьи, исследования, материалы : [Под ред. Е. С. Лихтенштейна, А. А. Сидорова]. — М. : Наука, 1968. — 415 с.
31. Розов Н. Н. Книга в России в 15 в. / Николай Николаевич Розов. — М. : Наука, 1981. — 152 с.
32. Рукописная и печатная книга : [сборник] / [Ред. коллегия : Т. Б. Князевская и др.]. — М.: Наука, 1975. — 258 с.
33. Рукописная и печатная книга в России : Проблема создания и распространения : [Сб. научных трудов] / [Редколлегия : А. А. Зайцева и др.]. — М., 1988. — 171 с.
34. Рукописная книга в культуре народов Востока: Очерки : [В 2-х книгах] / [Ред. коллегия : О. Ф. Акимущкин и др.]. — Кн. 1. — М. : Наука, 1987. — 558 с.
35. Рукописная книга в культуре народов Востока: Очерки : [В 2-х книгах] / [Ред. коллегия : О. Ф. Акимущкин и др.]. — Кн. 1. — М. : Наука, 1987. — 558 с.
36. Сапунов Б. В. Книга в России в 11—13 вв. / Борис Викторович Сапунов ; под ред. С. П. Луппова ; предисл. Д. Лихачев. — Л. : Наука, 1978. — 231 с. : ил. — Библиогр. в подстроч. примеч.
37. Сидоров А. А. Искусство книги / А. А. Сидоров. — М. : Дом печати, 1922. — 103 с. : ил.
38. Сидоров А. А. История оформления русской книги / А. А. Сидоров. — М. : Гизлегпром, 1946. — 383 с.
39. Смирнов-Сокольский Ник. Русские литературные альманахи и сборники 18 — 19 вв. / Николай Павлович Смирнов-Сокольский ; [От ред. Ю. Масанов]. — М. : Книга, 1965. — 591 с. : ил.

40. Тихомиров М.Н. Древняя Москва (12—15 вв.) / Михаил Николаевич Тихомиров и МГУ им. М. В. Ломоносова. — М. : Тип. ВПШ при ЦК ВКП (б), 1947. — 224 с. : 1 л. схем, ил. — (К 800-летию Москвы).
41. Франциск Скорина и его время: Энциклопедический справочник : К 500-летию со дня рождения / [Белорус. Сов. Энциклопедия ; Редкол. : Гл. ред. И. П. Шамякин и др.]. — Минск : БелСЭ, 1990. — 631 с. : 1 л. карт., ил., факс.
42. Хромов О. Р. Русская лубочная книга 17—18 веков: [Исследование по истории книжной культуры и технического производства] / Олег Ростиславович Хромов. — М. : Памятники исторической мысли, 1998. — 219 с. : ил.
43. Чихольд Я. Облик книги : Избранные статьи о книжном оформлении / Ян Чихольд. — М. : Книга, 1980. — 240 с.
44. Шомракова И. А. Всеобщая история книги / И. А. Шомракова, И. Е. Баренбаум ; [науч. ред. докт. пед. наук, проф. Г. В. Михеев ; СПбГУКИ]. — СПб. : Профессия, 2005. — 368 с.

СПРАВОЧНАЯ ЛИТЕРАТУРА

1. Гиленсон П. Г. Справочник художественного и технического редакторов. — М. : Книга, 1988. — 33 с.
2. Книга : Энциклопедия / [Гл. ред. В. М. Жарков ; Ред. коллегия : И. Е. Баренбаум и др.]. — М. : БРЭ, 1999. — 800 с.
3. Мильчин А. Э. Издательский словарь-справочник / Аркадий Эммануилович Мильчин. — 2-е изд., испр. и доп. — М. : ОЛМА-Пресс, 2003. — 559 с. : ил. — (Всесторонняя информация по издательскому делу). — Библиогр. : с. 530—533.
4. Основные стандарты по издательскому делу : [сборник] / Сост. А. А. Джиго, С. Ю. Калинин. — М. : Издат. дом «Университетская книга», 2009. — 326 с.
5. Энциклопедия книжного дела / [Юрий Федорович Майсурадзе, Аркадий Эммануилович Мильчин, Э. П. Гаврилов и Ю. А. Михайлов]. — 2-е изд., перераб. и доп. — М. : Юрист, 2004. — 634 с. : ил. — (Книжное дело). — Библиогр. : с. 618—626.

Допоміжна

1. Арциховский А. В., Борковский В. И. Новгородские грамоты на бересте. (Из раскопок 1953—1954 гг.) / Артемий Владимирович Арциховский. — М. : Изд-во АН СССР, 1958. — 152 с.
2. Борухович В. Г. В мире античных свитков / В. Г. Борухович : [Под ред. Э. Д. Фролова]. — Саратов, 1976. — 222 с.
3. Васильев В. И. Организация редакционно-издательского процесса при выпуске литературы по репродуцируемому оригинал-макету / Владимир Иванович Васильев. — М. : Книга, 1976. — 72 с.
4. Государственный Исторический Музей : Труды. Вып. 71 : Русская книжность 15—19 вв. — М. : ГИМ, 1989. — 215 с.
5. Дахно И. И. Патентирование и лицензирование: Учебное пособие для вузов / Иван Иванович Дахно. — К. : МАУП, 2004. — 213 с. — Библиогр. : с. 209—211.
6. Добиаш-Рожественская О. А. История письма в средние века : Руководство к изучению латинской палеографии / О. А. Добиаш-Рожественская. — 3-е изд., доп. — М. : Книга, 1987. — 319 с.

7. Драгоценные свитки: Античные латинские поэты о книге / [Сост., автор вступ. ст. и комментария Ю. А. Голубец]. — М., 1989. — 159 с.
8. Дрешер Ю. Н. Организация патентно-лицензионной деятельности и авторское право : Учебно-методическое пособие / Юлия Николаевна Дрешер ; [Научный редактор Клоченко Т. И. ; рецензенты Цветкова В. А, Шрайберг Я. Л.]. — М. :ФАИР-ПРЕСС, 2003. — 248 с. — (Специальный издательский проект для библиотек).
9. Книжные центры Древней Руси : Иосифо-Волоколамский монастырь как центр книжности / Институт русской литературы (Пушкинский дом) АН СССР и ГИМ ; отв. ред. Дмитрий Сергеевич Лихачев. — Л. : Наука, 1991. — 484 с.
10. Книжные центры Древней Руси 11—16 вв. : Разные аспекты исследования ; [Отв. ред. Д. С. Лихачев]. — СПб. : Наука, 1991. — 364 с.
11. Книжные центры Древней Руси. Книжники и рукописи Соловецкого монастыря : [сборник : отв. ред. С. А. Семячко]. — СПб. : Дмитрий Буланин, 2004. — 493 с. : ил.
12. Книжные центры Древней Руси. Севернорусские монастыри : [сборник ; ред. тома С. А. Се-мячко]. — СПб. : Дмитрий Буланин, 2001. — 338 с : ил.
13. Книжные центры Древней Руси. Соловецкий монастырь : [сборник ; ред. тома С. А. Семячко]. — СПб. : Дмитрий Буланин, 2001. — 534 с. : ил.
14. Кожевникова Е.И. Секреты копирайтеров, или чего не знают наши заказчики / Елена Кожевникова. — Х. : Курсор, 2009. — 144 с.
15. Крол Эд. Все об Internet. Руководство и каталог / Эд Крол ; [пер. с англ. С. М. Тимачев]. — Киев : ВНУ, 1995. — 591 с. : ил.
16. Кузьмичев И. Я. Редакционно-издательский процесс : историч. аспект : учебное пособие / Игорь Сергеевич Кузьмичев и Елена Мироновна Гушанская. — СПб: Изд-во Санкт-Петербургского ун-та технологии и дизайна, 2006. — 230 с. — Библиогр. в подстроч. примеч.
17. Ловягин А.М. Основы книговедения : Популярный очерк / А. М. Ловягин. — Л. : Культурно-просветительное товарищество «Начатки знаний», 1926. — 166 с.

18. Луппов С. П. Книга в России в послепетровское время. 1725 — 1740 / С. П. Луппов. — Л. : Наука, 1976. — 379 с.
19. Макагонова Н. В. Авторское право: Учеб. пособие / Надежда Викторовна Макагонова ; Под ред. Э. П. Гаврилова. — М. : Юрид. лит., 2000. — 287 с. — Библиогр. : с. 243—246 и в подстроч. примеч.
20. Рождественская Т. В. Эпиграфика и книжная культура древнего Новгорода / Т. В. Рождественская // История и культура древнерусского города : [сборник статей] / [Собр., ред., предисл. Герман Алексеевич Федоров-Давыдов и др.]. — М. : Изд-во МГУ, 1989. — С. 128—133.
21. Розен Б. Я. Чудесный мир бумаги / Б. Я. Розен. — М. : Лесная промышленность, 1986. — 124 с.
22. Ситников В. П. Техника и технология СМИ : печать, телевидение, радиовещание / Виталий Павлович Ситников. — М. : Филол. о-во «СЛОВО» ; Эксмо, 2004. — 415 с. — (Серия «Высшее образование»).
23. Толстяков А. П. Люди мысли и добра: Русские издатели К. Т. Солдатенков, Н. П. Поляков / Артур Павлович Толстяков. — М. : Книга, 1984. — 255 с. — (Деятели книги).
24. Шиманов А. Е. Аннотирование и реферирование в издательском деле [Электронный ресурс] : Конспект лекций / А. Е. Шиманов и Моск. гос. ун-т печати. — Электрон. дан. — М. : Изд-во МГУП, 2004. — Режим доступа :
25. <http://ed-education1.narod.ru/business2c.html>

15. Інформаційні ресурси

1. <http://www.ukrbook.net>
2. <http://www.ukr-print.net>
3. <http://www.terem.ru>
4. <http://bookchamber.ru>
5. <http://apostrof.ru>
6. <http://compuart.ru>
7. <http://kursiv.ru>
8. <http://publish.ru>
9. <http://www.yam.ru>
10. <http://copyright.com.ua>
11. <http://www.prodtp.ru>